

INTERVIEW FRANS-PAUL VAN DER PUTTEN

DE WERELD VERANDERT RADICAAL. HOUDEN WE DE BLIK WESTWAARTS?

DE INVLOED DIE NEDERLAND OP DE WERELD HEEFT, NEEMT HOE DAN OOK AF. MAAR HOE KUNNEN WE HET BESTE OMGAAN MET ONZE POSITIE MIDDEN OP HET SPANNINGSVELD TUSSEN DE VERENIGDE STATEN EN NIEUWE GROOTMAGT CHINA? DRIE VRAGEN AAN FRANS-PAUL VAN DER PUTTEN, ONDERZOEKER BIJ AZIË STUDIES (CAS) VAN CLINGENDAEL.

Hoe houdt Nederland zijn invloed op de wereld zoveel mogelijk vast?

"De basis is: een goed beeld krijgen van wat er in de wereld speelt. Nederland lijkt het moeilijk te vinden om te zien hoe radicaal de wereld verandert. Het verschil tussen de zogenoemde ontwikkelde en ontwikkelingslanden wordt steeds kleiner. 'Wij horen bij dat kleine clubje machtige landen en de rest van de wereld is arm en moet je helpen' is een volstrekt onrealistische overtuiging."

Nederland lijkt het moeilijk te vinden om te zien hoe radicaal de wereld verandert.

"De VS zien dit heel goed en verschuiven hun aandacht van Europa naar Azië. Intussen klopt de overtuiging dat we voor onze veiligheid afhankelijk zijn van de VS steeds minder. De vraag is alleen al of Amerika in de toekomst nog wel de middelen heeft om zich intensief met onze veiligheid bezig te houden."

Nu zijn de VS nog de grootste economie, maar het is goed mogelijk dat China binnen tien jaar Amerika van die plek stoot. Daarom zou ook de blik van Nederland meer op de nieuwe grootmachten China en in mindere mate India moeten zijn, en op de niet-westerse wereld in brede zin. En om op de machtsverschuivingen in te spelen, heeft Nederland geen andere keuze dan veel meer samen te werken binnen Europa. Een sterk Europa is in ons belang, zelfs als dat betekent dat we binnen Europa aan invloed verliezen."

"Hoewel de VS de blik van Europa naar China heeft verschoven, is de relatie tussen de grootmachten in toenemende mate gespannen. Europa zou daar een matigende rol in kun-

nen en moeten spelen. Om een blok te kunnen vormen, dat actief verantwoordelijkheid neemt, moet Europa, behalve samen optrekken, ook werken aan een goede relatie met buurland Rusland."

"Dat betekent dat als de VS bijvoorbeeld met een raketschild komt, waar de Russen tegen zijn, Nederland, en Europa, zich zouden moeten afvragen of Europa zo'n schild wel nodig heeft. In dat kader is het ook zinnig om de doelstelling van de NAVO tegen het licht te houden. Die is sinds het einde van de Koude Oorlog onduidelijk, maar het hoofddoel van de NAVO lijkt nog altijd Europa beschermen tegen bedreigingen van de Russen. Een herziening van de Europees-Russische relatie waarin de militaire component wordt teruggeschroefd, zou

---

Het wordt steeds belangrijker dat we ons aanpassingsvermogen en kennis van de wereld versterken.

---

een goede stap kunnen zijn. Militaire samenwerking tussen Europese landen zou bovendien een prominentere plek in de Europese Unie moeten krijgen."

Hoe zou Nederland het buitenlandbeleid het beste kunnen invullen?

"Richt je in eerste instantie op partners dichtbij huis, zoals Duitsland. Voor Nederland is het van belang goed te kijken hoe het kan inspelen op de economische betrekkingen tussen Duitsland en China, die snel belangrijk worden voor de EU als geheel. Nederland zelf zou ook veel meer moeten investeren in kennis van China. Zorg dat je binnen Europa uitblinkt in die kennis van het land, en in de relatie met China. Zo kun je binnen de EU zichtbaar worden en grotere invloed hebben. Nu is het aantal investeringen van China in Nederland klein, maar daar zal in de komende jaren een enorme ontwikkeling in zitten. De komst van grote aantallen Chinese investeerders kan grote gevolgen hebben, en het is zinvol om nu al goed te kijken naar wat de mogelijke consequenties zijn. Hoe kunnen we van zo'n ontwikkeling optimaal profiteren, en mogelijke negatieve bijwerkingen zo goed mogelijk beperken? Nu we de wereldorde zelf steeds minder vorm kunnen geven, wordt het steeds belangrijker dat we ons aanpassingsvermogen en onze kennis van de wereld versterken."

Welke politieke partijen spelen daar het beste op in?

"Geen enkele partij lijkt zich met deze materie bezig te houden. Op Clingendael zijn we bezig met een onderzoek onder Kamerleden over de vraag hoe Nederland zou moeten reageren als China's economische invloed die van de VS overtreft. Het onderzoek loopt nog, dus definitieve resultaten zijn er nog niet, maar de eerste indruk is dat de vraag helemaal niet leeft."